

**ИЗВЕШТАЈ О РАДУ
ДИРЕКТОРАТА ЦИВИЛНОГ ВАЗДУХОПЛОВСТВА
РЕПУБЛИКЕ СРБИЈЕ**

2010. година

БЕОГРАД, фебруар 2011. године

САДРЖАЈ

ОСНОВНИ ПОДАЦИ О ДИРЕКТОРАТУ	4
УВОД	5
1. Правни положај Директората.....	5
2. Послови Директората.....	6
3. Организациона структура Директората.....	7
АКТИВНОСТИ И ОСТВАРЕНИ РЕЗУЛТАТИ	8
I. НОРМАТИВНО-ПРАВНИ ПОСЛОВИ	8
1. <i>ЗАКОНА</i>	8
2. <i>ПОДЗАКОНСКИХ ПРОПИСА КОЈИМА СУ УВЕДЕНИ ЈАР</i>	8
3. <i>ПОДЗАКОНСКИХ ПРОПИСА КОЈИМА ЈЕ ИМПЛЕМЕНТИРАН АСQUIS, СХОДНО ЕСАА СПОРАЗУМУ</i>	9
4. <i>ОСТАЛИ ПРОПИСИ</i>	11
5. <i>ПРОПИСИ ЧИЈА ЈЕ ИЗРАДА У ТОКУ</i>	12
6. <i>ОСТАЛЕ АКТИВНОСТИ</i>	14
II. ПРЕКРШАЈНИ ПОСТУПАК.....	15
III. МЕЂУНАРОДНИ ПОСЛОВИ	15
1. <i>МУЛТИЛАТЕРАЛНА САРАДЊА</i>	15
2. <i>БИЛАТЕРАЛНА САРАДЊА</i>	18
3. <i>ОСТАЛЕ МЕЂУНАРОДНЕ АКТИВНОСТИ</i>	19
IV. МЕЂУНАРОДНИ ОДИТИ.....	20
1. <i>ОДИТ МЕЂУНАРОДНЕ ОРГАНИЗАЦИЈЕ ЦИВИЛНОГ ВАЗДУХОПЛОВСТВА</i>	20
2. <i>ПОСЕТА ЕКСПЕРАТА ЕВРОПСКЕ КОМИСИЈЕ У ЦИЉУ ПРОЦЕНЕ ПРИМЕНЕ ЕСАА СПОРАЗУМА</i>	20
3. <i>ЕСАА ОДИТ</i>	21
4. <i>ЕАSА ОДИТ</i>	21
5. <i>ЕАSА МЕСТ ОДИТ</i>	22
6. <i>ПОСЕТА ЕКСПЕРТСКОГ ТИМА ЕВРОПСКЕ АГЕНЦИЈЕ ЗА БЕЗБЕДНОСТ ВАЗДУШНОГ САОБРАЋАЈА (ЕАSА)</i>	23
7. <i>ПОСЕТА ЕКСПЕРТСКОГ ТИМА ЕВРОПСКЕ АГЕНЦИЈЕ ЗА БЕЗБЕДНОСТ ВАЗДУШНОГ САОБРАЋАЈА (ЕАSА) У ВЕЗИ СА SАFА ПРОГРАМОМ</i>	23
8. <i>ЕSІMS ОДИТ</i>	24
9. <i>АКТИВНОСТИ ВЕЗАНЕ ЗА ІСАО USOAP ОДИТ ТОКОМ 2010.Г.</i>	24
V. ПОСЛОВИ НАДЗОРА/ПРОВЕРЕ.....	26
1. <i>Инспекцијски надзор</i>	26
2. <i>Прегледи</i>	28

3.	<i>Сертификација, ресертификација, одити</i>	28
4.	<i>Провера страних ваздухоплова на платформи аеродрома у Републици Србији (SAFA) програм</i>	30
5.	<i>Удеси и незгоде ваздухоплова</i>	30
6.	<i>Трагање и спасавање</i>	31
VI.	УПРАВНИ И СТРУЧНИ ПОСЛОВИ.....	32
VII.	УНАПРЕЂЕЊЕ ОРГАНИЗАЦИОНО ИНСТИТУЦИОНАЛНИХ КАПАЦИТЕТА- ПРОЦЕСА РАДА, ФИНАНСИЈА И РАЗВОЈА.....	35

ОСНОВНИ ПОДАЦИ О ДИРЕКТОРАТУ

Институција:	Директорат цивилног ваздухопловства Републике Србије
Скраћени назив:	ДЦВ
Седиште:	Булевар Зорана Ђинђића 144 11070 Нови Београд
Телефон:	+381 (11) 311 7347
Факс:	+381 (11) 311 7562
Е-mail:	dgca@cad.gov.rs
Интернет:	www.cad.gov.rs
Година оснивања:	2003
Матични број:	17521128
ПИБ:	103191841
	Разврстано у групу средњих правних лица
Решење о регистрацији:	1 Fi 385/10
Решење о упису у судски регистар-регистарски уложак бр.	5-1258-00 Привредни суд у Београду
Врста својине:	Државна
Број запослених:	2010. година 128
Основна делатност:	државна управа (шифра делатности 8411,8413)

УВОД

Овим Извештајем наведене су најважније реализоване активности Директората цивилног ваздухопловства Републике Србије током 2010. године, а имајући у виду доношење новог Закона о ваздушном саобраћају, бројних правилника којима се врши усаглашавање са међународним стандардима и прописима ЕУ у области ваздухопловства, инспекција и провера у земљи и међународних активности, као и извршених међународних одита чији су резултати приказани у истом.

1. Правни положај Директората

Влада Републике Србије (у даљем тексту: ВРС) је, на основу тачке 3. *Одлуке Народне скупштине РС о прихватању споразума држава чланица о дефинисању коначног статуса органа и организација из члана 15. Закона за спровођење уставне повеље државне заједнице Србија и Црна Гора*¹, дана 16.10.2003. године донела *Одлуку о оснивању Директората цивилног ваздухопловства државе Србије и државе Црне Горе*² (у даљем тексту: Одлука о оснивању). Одлуком о оснивању тачно су утврђени послови, органи, као и средства за рад и функционисање Директората цивилног ваздухопловства државе Србије и државе Црне Горе. Чланом 3. *Одлуке о оснивању* регулисано је да Директорат цивилног ваздухопловства државе Србије и државе Црне Горе има својство правног лица и свој пословни рачун те се у складу са тим Директорат третира као правно лице основано на други начин (друго правно лице) са циљем обављања послова из делокруга органа државне управе.

На основу члана 60. *Уставне повеље државне заједнице Србија и Црна Гора*³, Република Србија је после доношења *Одлуке о проглашењу независности Републике Црне Горе*⁴, наследила међународно-правни субјективитет који је имала државна заједница. У том смислу, а на основу *Одлуке о обавезама државних органа Републике Србије у остваривању надлежности Републике Србије као следбеника државне заједнице Србија и Црна Гора*⁵, ВРС је донела *Одлуку о вршењу оснивачких права у Директорату цивилног ваздухопловства државе Србије и државе Црне Горе*⁶ (у даљем тексту: Одлука о вршењу оснивачких права). На основу тачке 1. став 2. *Одлуке о вршењу оснивачких права* и члана 43. став 3. *Закона о Влади*⁷, ВРС је донела *Закључак о промени назива Директората цивилног ваздухопловства државе Србије и државе Црне Горе*⁸ (у даљем тексту: Закључак о промени назива) којим Директорат добија име Директорат цивилног ваздухопловства Републике Србије

¹ „Сл.гласник РС“, број 35/03

² „Сл.гласник РС“, број 102/03

³ „Сл.лист СЦГ“, бр. 1/2003 и 26/05

⁴ „Сл.лист РЦГ“, број 36/06

⁵ „Сл.гласник РС“, број 48/06

⁶ „Сл.гласник РС“, број 53/06

⁷ „Сл.гласник РС“, бр. 55/05, 71/05, 101/07 и 65/08

⁸ „Сл.гласник РС“, број 12/07

Директорат цивилног ваздухопловства Републике Србије (у даљем тексту: Директорат) је у складу са одредбама члана 233. *Закона о ваздушном саобраћају*⁹ основан као јавна агенција над којом оснивачка права врши Влада у име Републике Србије и која, као јавна овлашћења, обавља послове државне управе.

Директорат има својство правног лица са правима, обавезама и одговорностима утврђеним Законом о ваздушном саобраћају и другим прописима, а за своје обавезе одговара својом имовином и исти је регистрован као јавна агенција дана 29.10.2010.г. код Привредног суда у Београду Фи 3815/10.

У складу са одредбом члана 269. *Закона о ваздушном саобраћају* даном ступања на снагу Закона престали су да важе *Закон о ваздушном саобраћају*¹⁰, *Одлука о оснивању Директората цивилног ваздухопловства државе Србије и државе Црне Горе*¹¹, *Одлука о вршењу оснивачких права у Директорату цивилног ваздухопловства државе Србије и државе Црне Горе*¹² и *Закључак о промени назива Директората цивилног ваздухопловства државе Србије и државе Црне Горе*¹³.

2. Послови Директората

Директорат је основан ради обезбеђивања услова за несметано обављање послова од значаја за остваривање права и дужности у области ваздушног саобраћаја и примене међународних стандарда и препорука у тој области.

Директорат као јавно овлашћење обавља послове државне управе који су му *Законом о ваздушном саобраћају* поверени, а који се односе на доношење прописа и првостепених управних аката, издавање јавних исправа и вођење евиденција. Директорат доноси прописе и првостепене управне акте кад је на то овлашћен *Законом о ваздушном саобраћају* или другим прописом, издаје јавне исправе и води евиденције за које је овлашћен овим законом или другим прописом, обавља одит (проверу) над ваздухопловним субјектима, учествује у раду међународних ваздухопловних организација и институција и њихових радних тела, сарађује с надлежним органима других држава и обавља друге послове одређене овим законом или другим прописом.

Законом о ваздушном саобраћају је прописано да је Директорат национално надзорно тело Републике Србије у ваздушној пловидби¹⁴, према прописима ЕУ, и као такав издаје сертификат о оспособљености за пружање услуга у ваздушној пловидби и проверава да ли пружаоци услуга у ваздушној пловидби и даље испуњавају услове за пружање услуга.

Директорат је организован на начин да испуњава обавезе преузете ратификованим међународним уговорима, као и обавезе које проистичу из потписаних споразума са Европском заједницом, посебно *Мултилатералног споразума између Европске*

⁹ „Службени гласник РС“, број 73/10

¹⁰ „Службени лист СРЈ“, бр. 12/98, 5/99, 44/99, 73/00 и 70/01 и „Службени гласник РС“, број 101/05)

¹¹ „Службени гласник РС“, број 102/03

¹² „Службени гласник РС“, број 53/06

¹³ „Службени гласник РС“, број 12/07

¹⁴ Члан 234. став 3. Закона о ваздушном саобраћају

заједнице и њених држава чланица, Републике Албаније, Босне и Херцеговине, Републике Бугарске, Републике Хрватске, Бивше Југословенске Републике Македоније, Републике Исланд, Републике Црне Горе, Краљевине Норвешке, Румуније, Републике Србије и Мисије привремене управе Уједињених нација на Косову (у складу са Резолуцијом Савета безбедности УН 1244) о успостављању заједничког европског ваздухопловног подручја¹⁵, који Србију у области цивилног ваздухопловства интегрише у ЕУ. Мултилатерални споразум посебно захтева усаглашавање националне регулативе Републике Србије са прописима ЕУ.

3. Организациона структура Директората

Према важећем Правилнику о унутрашњој организацији и систематизацији радних места у Директорату, организациона структура обухвата Кабинет, пет Дирекција и две посебне организационе јединице:

1) Дирекција за сигурност и надзор ваздушног саобраћаја

- Одељење аеродрома
- Одељење пловидбености
- Одељење саобраћајне делатности
- Служба безбедности
 - Сектор за обуку и лиценцирање ваздухопловног особља (PEL):
 - Одељење ваздухопловног особља
 - Одељење за обуку и лиценцирање контролора летења
 - Службу за ваздухопловне дозволе и архиву.

2) Дирекција за ваздушну пловидбу

- Одељење сертификације и надзора (COD)
- Одељење управљања ваздушним саобраћајем (ATM)
- Одељење комуникационих, навигационих и надзорних система уређаја (CNS)
- Одељење ваздухопловног информисања и ваздухопловне метеорологије (AIS/MET)

3) Дирекција за међународну сарадњу и ваздухопловну регулативу

- Одељење за међународне односе
- Одељење за ваздухопловну регулативу

4) Дирекција за опште, правне и кадровске послове и ХР

- Одељење за правне и опште послове
- Одељење за кадровске послове и људске ресурсе

5) Дирекција за пословно планирање и развој

- Одељење за финансијско-рачуноводствене послове
- Одељење за планирање и развој
- Одељење за информационо комуникационе послове.

¹⁵ "Службени гласник РС" - Међународни уговори, број 38/09

Посебне организационе јединице:

- Служба трагања и спасавања
- Служба за утврђивање узрока удеса и анализу ризика

АКТИВНОСТИ И ОСТВАРЕНИ РЕЗУЛТАТИ

Полазећи од различитих области свог делокруга рада током 2010. године у Директорату су остварене следеће активности по областима:

I. НОРМАТИВНО-ПРАВНИ ПОСЛОВИ

Директорат је током 2010. године учествовао у изради закона и подзаконских прописа у циљу усаглашавања ваздухопловне регулативе Републике Србије са европским ваздухопловним захтевима и стандардима. Узето је учешће у изради следећих прописа:

1. ЗАКОНА

- Закона о ваздушном саобраћају који је објављен у „Службеном гласнику РС“, број 73/10. Носилац посла је било Министарство за инфраструктуру.
- ЕСАА споразума - у изради Нацрта закона о потврђивању Одлуке број 1/08 ЕСАА Заједничког комитета којом се мења Анекс I ЕСАА споразума који је објављен у „Службеном гласнику РС-Међународни уговори“, број 12/10.
- Нацрта закона о изменама и допунама Закона о обавезном осигурању у саобраћају .
- По питању израде Нацрта закона о спровођењу рестриктивних мера Директорат је доставио мишљење на Нацрт Министарству спољних послова, док је мишљење на Нацрт закона о транспорту опасног терета достављено Министарству за инфраструктуру.
- Закон о спољној трговини наоружањем, војном опремом и робом двоструке намене (достављено мишљење на нацрт закона о изменама и допунама Министарству економије и регионалног развоја)

2. ПОДЗАКОНСКИХ ПРОПИСА КОЈИМА СУ УВЕДЕНИ ЈАР

- Правилник о изменама и допунама Правилника о условима за израду и поступку за израду главне листе минималне исправности опреме ваздухоплова

и листе минималне исправности опреме ваздухоплова и о поступку њиховог одобравања („Службени гласник РС“, број 14/10);

3. ПОДЗАКОНСКИХ ПРОПИСА КОЈИМА ЈЕ ИМПЛЕМЕНТИРАН ACQUIS, СХОДНО ЕСАА СПОРАЗУМУ

- Правилник о безбедносном прегледу страних ваздухоплова на платформи аеродрома („Службени гласник РС“, број 1/10);
- Правилник о изменама Правилника о истраживању удеса и озбиљних незгода цивилних ваздухоплова („Службени гласник РС“, број 1/10);
- Правилник о одговорности авио-превозилаца у ваздушном превозу према путницима и њиховом пртљагу („Службени гласник РС“, број 1/10);
- Правилник о одређивању цена у ваздушном превозу унутар Заједнице („Службени гласник РС“, број 1/10);
- Правилник о основним правилима у области цивилног ваздухопловства и оснивању Европске агенције за безбедност ваздушног саобраћаја („Службени гласник РС“, број 1/10);
- Правилник о праву путника код ускраћивања укрцавања, отказивања летова и великог кашњења летова („Службени гласник РС“, бр.1/10 и 3/10-исправка);
- Листа Заједнице која се односи на авио-превозиоце којима је забрањено летење у Заједници („Службени гласник РС“, број 7/10);
- Правилник о преузимању одређених прописа Европске заједнице о пријављивању догађаја у цивилном ваздухопловству („Службени гласник РС“, број 14/10);
- Правилник о изменама и допунама Правилника о условима и поступку издавања уверења о оспособљености за обављање јавног авио-транспорта („Службени гласник РС“, број 14/10);
- Правилник о приступу тржишту услуга земаљског опслуживања на аеродромима („Службени гласник РС“, број 14/10);
- Правилник о начину рада Европске агенције за безбедност ваздушног саобраћаја у спровођењу инспекције стандардизације („Службени гласник РС“, број 14/10);
- Правилник о таксама и накнадама које убира Европска агенција за безбедност ваздушног саобраћаја („Службени гласник РС“, број 14/10);
- Правилник о уређењу и саставу одбора за жалбе Европске агенције за безбедност ваздушног саобраћаја („Службени гласник РС“, број 14/10);
- Правилник о допуни Правилника о организацији радног времена чланова посаде цивилног ваздухоплова („Службени гласник РС“, број 14/10);
- Правилник о заједничким правилима у области заштите у цивилном ваздухопловству („Службени гласник РС“, број 14/10);
- Правилник о допуни заједничких основних стандарда у области заштите у цивилном ваздухопловству („Службени гласник РС“, број 14/10);
- Правилник о успостављању дефиниције критичних делова заштитно-рестриктивне зоне аеродрома („Службени гласник РС“, број 14/10);

- Правилник о инспекцији Комисије у области заштите у цивилном ваздухопловству („Службени гласник РС“, број 14/10);
- Правилник о обезбеђивању континуиране пловидбености ваздухоплова и ваздухопловних производа, делова и уређаја и о одобравању организација и особља који се баве овим пословима („Службени гласник РС“, број 14/10);
- Правилник о сертификацији и пловидбености ваздухоплова и о одобравању организација за производњу и пројектовање („Службени гласник РС“, број 14/10);
- Правилник о измени Правилника о пријављивању догађаја који су значајни за безбедност цивилног ваздухопловства и испитивању угрожавања безбедности („Службени гласник РС“, број 14/10);
- Листа Заједнице која се односи на авио-превозиоце којима је забрањено летење у Заједници („Службени гласник РС“, број 38/10);
- Правилник о изменама Правилника о обезбеђивању континуиране пловидбености ваздухоплова и ваздухопловних производа, делова и уређаја и о одобравању организација и особља који се баве овим пословима („Службени гласник РС“, број 68/10);
- Правилник о основним правилима у области цивилног ваздухопловства и надлежностима Европске агенције за безбедност ваздушног саобраћаја („Службени гласник РС“, број 68/10);
- Листа авио-превозилаца којима је забрањено летење у Европској унији („Службени гласник РС“, број 69/10);
- Листа авио-превозилаца којима је забрањено летење у Европској унији („Службени гласник РС“, број 102/10);
- Правилник о безбедносном прегледу страних ваздухоплова на платформи аеродрома¹⁶
- Правилник о заједничким правилима у области обезбеђивања у цивилном ваздухопловству¹⁷
- Правилник о сертификацији ваздухоплова и других ваздухопловних производа, делова и уређаја у области пловидбености и заштите животне средине и о издавању дозвола за обављање ваздухопловно-техничке делатности организацијама за производњу и пројектовање¹⁸
- Правилник о правима лица са инвалидитетом и лица са смањеном покретљивошћу у авио-превозу¹⁹
- Правилник о успостављању система безбедносних гаранција за рачунарске програме пружалаца услуга у ваздушном саобраћају²⁰

¹⁶ усвојен на 2. седници Управног одбора ДЦВ одржаној 20. децембра 2010. - („Службени гласник РС“, број 2/11);

¹⁷(усвојено на 2. седници Управног одбора ДЦВ одржаној 20. децембра 2010. - („Службени гласник РС“, број 2/11);

¹⁸ усвојен на 2. седници Управног одбора ДЦВ одржаној 20. децембра 2010. - („Службени гласник РС“, број 2/11);

¹⁹ усвојено на 2. седници Управног одбора ДЦВ одржаној 20. децембра 2010. - („Службени гласник РС“, број 2/11);

²⁰(усвојен на 2. седници Управног одбора ДЦВ одржаној 20. децембра 2010. - („Службени гласник РС“, број 2/11);

4. ОСТАЛИ ПРОПИСИ

- Правилник о престанку важења Правилника о стручној спреми, стручној обуци, испитима, дозволама и овлашћењима ваздухопловно-саобраћајног особља („Службени гласник РС“, број 1/10);
- Правилник о престанку важења Правилника о стручној спреми, испитима и дозволама за рад чланова посаде ваздухоплова („Службени гласник РС“, број 1/10);
- Правилник о престанку важења Правилника о стручној спреми, стручном испиту, дозволи за рад и пословима које може да врши особље службе везе („Службени гласник РС“, број 1/10);
- Правилник о измени Правилника о начину обрачуна и висини накнада за услуге које пружа Директорат цивилног ваздухопловства Републике Србије („Службени гласник РС“, број 1/10);
- Одлука о висини јединице рутне накнаде Републике Србије („Службени гласник РС“ број 1/10);
- Одлука о висини каматне стопе на закаснелу уплату рутне накнаде („Службени гласник РС“, број 1/10);
- Правилник о уписивању у дозволу пилота или контролора летења *ICAO* експертског нивоа 6 знања енглеског језика („Службени гласник РС“, број 14/10);
- Правилник о пружању услуга калибраже из ваздуха („Службени гласник РС“, број 14/10);
- Наредба о времену у коме аеродроми морају да буду отворени за јавни авио-транспорт („Службени гласник РС“, број 18/10);
- Наредба о измени Наредбе о времену у коме аеродроми морају да буду отворени за јавни авио-транспорт („Службени гласник РС“, број 40/10);
- Правилник о ултралаким ваздухопловима („Службени гласник РС“, број 68/10);
- Правилник о измени Правилника о начину обрачуна и висини накнада за услуге које пружа Директорат цивилног ваздухопловства Републике Србије („Службени гласник РС“, број 69/10);
- Правилник о знацима државне припадности, ознаци регистрације и обавезним натписима ваздухоплова („Службени гласник РС“, број 69/10);
- Наредба о измени Наредбе о времену у коме аеродроми морају да буду отворени за јавни авио-транспорт („Службени гласник РС“, број 71/10);
- Наредба о времену у коме аеродроми морају да буду отворени за јавни авио-транспорт („Службени гласник РС“, број 76/10);
- Правилник о издавању дозволе за коришћење аеродрома ²¹
- Правилник о потврдама о обучености особља које обавља послове снабдевања ваздухоплова горивом и центрима за обуку²²

²¹ усвојен на 2. седници Управног одбора ДЦВ одржаној 20. децембра 2010. - („Службени гласник РС“, број 2/11);

²² усвојен на 2. седници Управног одбора ДЦВ одржаној 20. децембра 2010. - („Службени гласник РС“, број 2/11);

- Правилник о ваздухопловном техничком особљу пружалаца услуга у ваздушној пловидби и центрима за обуку²³
- Правилник о престанку важења Правилника о превозу деце у јавном превозу у ваздушном саобраћају²⁴
- Правилник о престанку важења Правилника о уређајима и опреми који морају бити уграђени у ваздухоплов, зависно од категорије и намене ваздухоплова²⁵
- Правилник о измени и допуни Правилника о дозволама и центрима за обуку пилота авиона²⁶
- Правилник о садржини образаца и начину издавања службене легитимације проверивача Директората цивилног ваздухопловства Републике Србије²⁷
- Упутство о садржини, начину издавања и образцу службене легитимације лица с листе стручњака за истраживање удеса и озбиљних незгода ваздухоплова и о начину вођења евиденције о издатим службеним легитимацијама²⁸
- Правилник о потврдама о обучености ваздухопловног метеоролошког особља и центрима за обуку²⁹
- Одлука о примени Улова примене Система рутних накнада и услова плаћања³⁰
- Одлука о висини јединице рутне накнаде Републике Србије³¹
- Одлука о висини каматне стопе на закаснелу уплату рутне накнаде³²
- Програм мера безбедности цивилног ваздухопловства³³

5. ПРОПИСИ ЧИЈА ЈЕ ИЗРАДА У ТОКУ

- Предлог правилника о дозволама контролора летења и центрима за обуку
- Предлог правилника о условима и начину давања сертификата за пружање услуга у ваздушној пловидби

²³ усвојен на 2. седници Управног одбора ДЦВ одржаној 20. децембра 2010. - („Службени гласник РС“, број 2/11);

²⁴ усвојен на 2. седници Управног одбора ДЦВ одржаној 20. децембра 2010. - („Службени гласник РС“, број 2/11);

²⁵ усвојен на 2. седници Управног одбора ДЦВ одржаној 20. децембра 2010. - („Службени гласник РС“, број 2/11);

²⁶ усвојен на 2. седници Управног одбора ДЦВ одржаној 20. децембра 2010. - („Службени гласник РС“, број 2/11);

²⁷ усвојен на 2. седници Управног одбора ДЦВ одржаној 20. децембра 2010. - („Службени гласник РС“, број 2/11);

²⁸ усвојен на 2. седници Управног одбора ДЦВ одржаној 20. децембра 2010. - („Службени гласник РС“, број 2/11);

²⁹ усвојен на 20. седници Савета ДЦВ, у процедури за објављивање

³⁰ усвојена на 2. седници Управног одбора ДЦВ одржаној 20. децембра 2010. - („Службени гласник РС“, број 2/11);

³¹ усвојена на 2. седници Управног одбора ДЦВ одржаној 20. децембра 2010. - („Службени гласник РС“, број 2/11);

³² усвојена на 2. седници Управног одбора ДЦВ одржаној 20. децембра 2010. - („Службени гласник РС“, број 2/11);

³³ (друго издање, Усвојено на седници Владе одржаној 4. јуна 2010)

- Предлог правилника о пружању услуга из ваздуха и превозу за сопствене потребе
- Предлог измене правилника о инспекцији комисије у области обезбеђивања у цивилном ваздухопловству
- Предлог измене правилника о допуни заједничких основних стандарда обезбеђивања у цивилном ваздухопловству
- Предлог правилника о сертификацији уређаја за симулирање лета хеликоптера
- Предлог правилника о сертификацији уређаја за симулирање лета авионом
- Предлог правилника о начину обрачуна и висини накнада које се плаћају Директорату цивилног ваздухопловства Републике Србије
- Предлог правилника о додељивању слотова и усклађивању редова летења на аеродромима
- Предлог правилника о коришћењу авиона обухваћених делом ii, поглављем 3, свеском 1. Анекса 16. Конвенције о међународном цивилном ваздухопловству, друго издање (1988)
- Предлог правилника о детаљним мерама за примену заједничких основних стандарда у области обезбеђивања у цивилном ваздухопловству
- Предлог правилника о одступању од заједничких основних стандарда у области обезбеђивања у цивилном ваздухопловству
- Предлог правилника о оперативним ограничењима повезаних са буком на аеродромима Правилник о оперативној дозволи и заједничким правилима за обављање авио-превоза у заједници
- Предлог правилника о организацији радног времена мобилног особља у цивилном ваздухопловству
- Предлог правилника о пословању компјутеризованим системима резервација
- Предлог правилника о узајамном прихватању дозвола летачког особља
- Предлог правилника о систему управљања безбедношћу у цивилном ваздухопловству
- Предлог правилника о аеродромима
- Предлог правилника о прегледу и одржавању објеката на аеродрому
- Предлог правилника о земаљском опслуживању на аеродрому
- Предлог правилника о летиштима
- Предлог правилника о условима и поступку издавања потврде о оспособљености за обављање јавног авио-превоза
- Предлог правилника о пружању услуга контроле летења
- Предлог правилника о издавању легитимације члановима посаде (СМС Certificate)
- Предлог измене и допуне националног програма за контролу квалитета обезбеђивања у ваздухопловству
- Предлог измене националног програма за обезбеђивање у ваздухопловству
- Предлог националног програма за олакшице (National Facilitation Program)
- Предлог измене и допуне националног програма обуке у области обезбеђивања у ваздухопловству

- Предлог текста Споразума са Министарством унутрашњих послова у вези са сертификацијом оператора контрадиверзионе контроле
- Предлог Правилника о трагању и спасавању у цивилном ваздухопловству Републике Србије

6. ОСТАЛЕ АКТИВНОСТИ

Поред израде горепоменутих закона и подзаконских прописа, превода 38 подзаконских прописа и Закона о ваздушном саобраћају, током 2010. године, Директорат је радио на:

- извршавању обавеза из Националног програма за интеграцију Републике Србије у Европску унију (НПИ). У електронску базу НПИ података унети су планирани прописи којима ће се у домаћи правни систем увести правне тековине Заједнице,
- пројекту подршке имплементацији СЕС регулативе – транспозиција у национално законодавство - ISIS пројекат,
- реализацији Свеобухватне реформе прописа (СПП) у вези са ваздушним саобраћајем,
- Програму помоћи Заједнице за обнову, развој и стабилизацију тј. CARDS програму - у вези статуса имплементације европских прописа предвиђених за први транзициони период ЕСАА споразума,
- правној анализи потписаних радних аранжмана са ЕАSА са предлогом даљих активности,
- анализи анекса ЕСАА споразума у погледу реализације обавеза које РС има по том анексу и надлежности за њихово доношење
- редовном праћењу европских и домаћих прописа и вођењу базе података о њима ради обавештавања о будућим извесним изменама Анекса 1 ЕСАА споразума.
- одн. комуницирао са представницима Twinning пројекта у погледу реализације II фазе Twinning пројекта помоћи Републике Србије у хармонизацији националне регулативе са прописима ЕУ.

II. ПРЕКРШАЈНИ ПОСТУПАК

Током 2010. године ваздухопловни инспектори у Директорату поднели су 11 захтева за покретање прекршајног поступка по прекршајима из Закона о ваздушном саобраћају из 1998. године. Донета су 4 решења којима је изречена новчана казна, а 9 решења којима је изречена опомена.

По жалби окривљеног један предмет је достављен Прекршајном суду у Београду као другостепеном органу.

Четири предмета су уступљена Прекршајном суду у Београду на основу члана 285. став 2. Закона о прекршајима јер су захтевима за покретање прекршајног поступка били обухваћени чланови Закона о ваздушном саобраћају по којима се може уз казну изрећи заштитна мера.

Један предмет је предат Прекршајном суду у Београду на надлежност на основу члана 91. став 1 и члана 94. став 1. и 3. Закона о прекршајима након ступања на снагу новог Закона о ваздушном саобраћају дана 20. октобра 2010. године.

III. МЕЂУНАРОДНИ ПОСЛОВИ

Директорат обавља послове које проистичу из чланства Републике Србије у међународним ваздухопловним организацијама, као и потписаних међународних билатералних, мултилатералних и административних уговора из области ваздухопловства.

Наведени послови укључују учешће у раду међународних ваздухопловних организација и институција и њихових радних тела, учешће у закључивању међународних споразума у области цивилног ваздухопловства, сарадњу са надлежним ваздухопловним органима других држава, као и остале послове међународне сарадње у области цивилног ваздухопловства.

1. МУЛТИЛАТЕРАЛНА САРАДЊА

У области мултилатералне сарадње Директорат обавља послове који се односе на сарадњу са међународним ваздухопловним организацијама, телима и агенцијама Европске уније надлежним за област ваздушног саобраћаја, као и на регионалну сарадњу.

Сарадња са међународним ваздухопловним организацијама

Директорат је и током 2010. године остварио директне, континуиране контакте и комуникацију са радним телима међународних ваздухопловних организација и агенција у којима је Република Србија пуноправни члан или има статус посматрача, а у циљу активног праћења кретања у области ваздушног саобраћаја и реализације обавеза које из чланства у овим организацијама и телима проистичу за Републику Србију. У том смислу, остварено је и учешће на следећим конференцијама и састанцима међународних ваздухопловних организација:

Међународна организација цивилног ваздухопловства – ICAO

- Конференција о ваздухопловној сигурности на високом нивоу (High Level Safety Conference), Монреал, Канада, 29. март – 1. април 2010. године;
- Тридесет и седмо заседање Скупштине ICAO-а (37th ICAO Assembly Session), Монреал, Канада, 28. септембар – 8. октобар 2010. године;

Европска конференција цивилног ваздухопловства – ECAC

- 134. редовни састанак генералних директора држава чланица ECAC-а (DGCA/134), Париз,
- 135. DGCA/135 редовни састанак генералних директора држава чланица ECAC-а (DGCA/135), Париз,
- 59. Специјални састанак генералних директора држава чланица ECAC-а (ECAC DGCA/59 SP), Атина,
- Састанак Радне групе генералних директора цивилних ваздухопловних власти Европе о климатским променама, Париз
- Састанак Радне групе за смањење буке коју изазива ваздушни саобраћај, Брисел

Европска агенција за ваздухопловну безбедност – EASA

- Састанци Управног одбора EASA (EASA MB) - Током 2010. године одржана су 4. састанка Управног одбора EASA-е.

Међународни COSPAS-SARSAT програм

- Влада Републике Србије је 13. маја 2011. године донела Закључак којим се утврђује начин приступања и даљих активности Републике Србије у COSPAS-SARSAT програму
- Република Србија је 17. јула 2011. године постала члан међународног сателитског програма COSPAS-SARSAT.

У погледу реализације обавеза које проистичу из чланства у наведеним организацијама, предузето је следеће:

Покренути су поступци за плаћање чланарине за 2010. годину за чланство у Међународној организацији цивилног ваздухопловства (ICAO) и Европској конференцији цивилног ваздухопловства – ECAC. Захтеви су упућени

Министарству за инфраструктуру. Плаћање чланарина реализовано у току 2010. године.

Обрађено је 65 државних писама - ICAO State letters.

Сарадња са телима Европске комисије

Сарадња са Европском комисијом остварена је првенствено са Генералним директоратом за мобилност и саобраћај Европске комисије (ДГ МОБЕ) и Делегацијом Европске уније у Републици Србији у циљу праћења примене Споразума о успостављању заједничког европског ваздухопловног подручја (ЕСАА споразум), и подразумевала је координацију и реализацију обавеза које је Република Србија преузела потписивањем ЕСАА споразума. С тим у вези, Директорат пловства је током 2010. године припремио, организовао и реализовао:

- Посету експерата Европске комисије у циљу процене примене ЕСАА споразума у 2010. години (ЕСАА Assessment Visit), Београд, 27.- 29. септембар 2010. године;
- Пети састанак ЕСАА Заједничког комитета, Београд, 17. децембар 2010. године

Осим наведених тела Европске уније, Директорат остварио је и сарадњу са националним институцијама задуженим за европске интеграције (Канцеларија за европске интеграције, Министарство спољних послова) у циљу реализовања обавеза које протичу из ЕСАА споразума и Споразума о стабилизацији и придруживању, а односе се на област ваздушног саобраћаја, која је конкретно подразумевала:

- дефинисање ставова поводом питања која се односе на ваздушни саобраћај за потребе представника Републике Србије на састанку Унапређеног сталног дијалога са Европском комисијом у области саобраћаја, који је одржан у Бриселу;
- израду коментара на Акциони план за испуњење препоруке из Годишњег извештаја Европске комисије за 2010. годину ради убрзања стицања статуса кандидата Канцеларије за Европске интеграције поводом Извештаја Европске комисије о напретку Р. Србије за 2010.годину³⁴.
- координацију активности везаних за израду месечних Информација о напретку Р. Србије у поступку европских интеграција и обједињавање месечних извештаја у шестомесечне и годишње извештајне периоде.
- припрему одговора из Поглавља 14 Упитника Европске комисије које се односи на Транспортну политику и статистичке податке којима Директорат располаже.

34 Влада Републике Србије усвојила је Акциони план за испуњење препоруке из Годишњег извештаја Европске комисије за 2010. годину ради убрзања стицања статуса кандидата Канцеларије за Европске интеграције поводом Извештаја Европске комисије о напретку Р. Србије за 2010.годину на седници одржаној 29. децембра 2010. године

Регионалне активности

- Координација, припрема и учешће на Самиту генералних директора ваздухопловних власти земаља Балкана, (Анталија, Турска)

2. БИЛАТЕРАЛНА САРАДЊА

У току 2010. године Директорат је активно учествовао у поступку закључивања билатералних споразума у области цивилног ваздухопловства,³⁵ и то:

- Споразум о ваздушном саобраћају између Владе Републике Србије и Владе Арапске Републике Египат (Споразум потписан 28.маја 2010.године а ратификован 23. новембра 2010.године);
- Споразум о ваздушном саобраћају између Владе Републике Србије и Владе Републике Јерменије (Споразум је усвојен на седници Владе Републике Србије 23.септембра 2010.године, а преговори ће се одржати у марту 2011.године);
- Споразум о ваздушном саобраћају између Владе Републике Србије и Владе Сиријске Арапске Републике (Нацрт споразума усвојен на седници Владе Републике Србије 28.октобра 2010.године а преговори ће се одржати у марту 2011.године);
- Споразум о ваздушном саобраћају између Владе Републике Србије и Владе Државе Кувајт (Нацрт споразума усвојен на седници Владе Републике Србије 25.фебруара 2010.године, Споразум начелно усаглашен са надлежним органима државе Кувајт);
- Меморандум о сагласности између Владе Републике Србије и Владе државе Кувајт (Меморандум потписан 15.марта 2010.године);
- Споразум о ваздушном саобраћају између Владе Републике Србије и Владе Руске Федерације (Нацрт споразума парафиран 18.јуна 2009.године, усаглашавање текста споразума са руском страном вршено је у току 2010.године, потписивање Споразума се очекује у првој половини 2011.године);
- Споразум о ваздушном саобраћају између Владе Републике Србије и Владе Аустралије (Усаглашавање текста Нацрта споразума вршено у току 2010.године, на захтев аустралијске стране електронским путем);

³⁵ (што подразумева: израду Предлога основа и Споразума; њихово упућивање у процедуру у складу са Пословником о раду Владе, усклађивање са примедбама надлежних органа, разматрање на Влади, одржавање преговора, парафирање, израду извештаја и усвајање парафираног споразума од стране Владе Републике Србије, припреме за свечано потписивање споразума и припрему Закона о ратификацији који усваја Народна скупштина Републике Србије)

- Споразум о ваздушном саобраћају између Владе Републике Србије и Владе Канаде (покренута иницијатива за завршетак процеса закључивања Споразума, парафираног 7.децембра 2006.године);
- Споразум о ваздушном саобраћају између Владе Републике Србије и Владе САД (покренута иницијатива за одржавање преговора у циљу закључивања Споразума);
- Споразум о ваздушном саобраћају између Владе Републике Србије и Владе Народне Републике Кине (покретање поновне иницијативе за одржавање преговора у циљу закључивања Споразума);
- Споразум о ваздушном саобраћају између Владе Републике Србије и Владе Републике Албаније (покренута иницијатива албанске стране за закључење новог Споразума) и с тим у вези прибављено је мишљење Генералног директората за мобилност и транспорт ЕК (достављено МСП);
- Споразум о сарадњи и преносу надлежности за пружање услуга у ваздушном саобраћају у делу ваздушног простора БиХ (Нацрт међудржавног споразума у циљу разматрања и усвајања на седници Владе РС);
- Технички споразум о одређеним аспектима ваздушног саобраћаја између ДЦВ и ENAC-а о сарадњи у вези са захтевом Wizz Air-а за проширењем мреже саобраћаја и летење на линији Београд-Рим-Београд;
- Меморандум о сагласности којим би се омогућило Пружање услуга повезаног друмског превоза робе која се превози ваздушним путем–(Road Feeder Services) између ваздухопловних власти Републике Србије и Великог војводства Луксембурга). Поступак закључивања је покренут по иницијативи луксембуршког превозника CARGOLUX за такву врсту превоза за Аеродром Београд; и
- Меморандум о разумевању између Директората и Агенције за цивилно ваздухопловство Црне Горе којим је успостављен оквир и начин сарадње из области регулативе, континуираног надзора заједничког пружаоца услуга, међународних послова и реорганизације ваздушног простора.

3. ОСТАЛЕ МЕЂУНАРОДНЕ АКТИВНОСТИ

У координацији са МСП вршена је комуникација са међународним ваздухопловним организацијама (EUROCONTROL) у смислу дипломатских протеста због неприхватљивог промовисања тзв. Државе Косово (објављивање огласа у званичним издањима, као и укључивање тзв. АИП Косова у званичне комуникационе системе). Резултат активности је било повлачење објављених информација.

Израда информација из области ваздушног саобраћаја у оквиру припрема међународних састанака највиших државних функционера Републике Србије (преглед стања односа- у 2010. години 47 стања односа).

IV. МЕЂУНАРОДНИ ОДИТИ

1. ОДИТ МЕЂУНАРОДНЕ ОРГАНИЗАЦИЈЕ ЦИВИЛНОГ ВАЗДУХОПЛОВСТВА

ИКАО ОДИТ У ОБЛАСТИ ОБЕЗБЕЂИВАЊА У ВАЗДУХОПЛОВСТВУ (ИКАО AVIATION SECURITY, период: 31.5-7.6.2010. године)

Током трајања одита чланови ИКАО тима су извршили преглед националне регулативе која се односи на обезбеђивање у ваздухопловству и начин на који је успостављен систем обезбеђивања у Републици Србији. Извршен је увид у примену мера обезбеђивања на аеродрому „Никола Тесла“. Овим активностима су били обухваћени: Делатност безбедности аеродром „Никола Тесла“, МУП РС-Станица граничне полиције, као и два авио- превозиоца „ЈАТ Airways“ и „Air France“. Такође, извршен је преглед активности аеродромских служби у вези са заштитом аеродрома, као и заштитом ваздухоплова ЈАТ Airways у контролисаној зони ЈАТ Airways (хангар ЈАТ технике).

2. ПОСЕТА ЕКСПЕРАТА ЕВРОПСКЕ КОМИСИЈЕ У ЦИЉУ ПРОЦЕНЕ ПРИМЕНЕ ЕСАА СПОРАЗУМА

период: 27-29.9. 2010. године

Делегација Европске комисије за ваздушни саобраћај боравила је у радној посети Директорату како би утврдила напредак у примени Мултилатералног споразума о заједничком ваздухопловном подручју Европе – ЕСАА споразум. Извештај Европске комисије о ЕСАА посети за 2010. годину очекује се у другој половини фебруара 2011. године.

Прелиминарни налази експерата, изнети на завршном састанку, указују на велики напредак у испуњењу захтева предвиђених за први транзициони период, пре свега у погледу либерализације тржишта ваздушног саобраћаја³⁶. У том смислу је истакнуто да је Република Србија испунила све предвиђене захтеве у области АТМ-а, обезбеђивања и аеродрома, као и највећи број захтева у области безбедности. У циљу испуњавања услова из I фазе транзицијен у вези са економском регулативом потребно је:

³⁶ Либерализација ваздушног саобраћаја у складу са ЕСАА споразумом довела је, у 2010. години, до повећања броја авио-превозника из ЕУ који обављају саобраћај за Републику Србију: Adria Airways (Словенија), TAROM(Румунија), Wizz Air(Мађарска), Cimber Sterling (Данска), Niki (Аустрија), Norwegian Air Shuttle(Норвешка), Air Baltic(Летонија), Wind Jet (Италија), Air Vallee (Италија).

- 1) у потпуности применити *Regulation (EC) No 261/2004* на начин да се одреди орган надлежан за жалбе и казнене одредбе (није уређено Правилником о праву путника код ускраћивања укрцавања, отказивања летова и великог кашњења летова („Службени гласник РС“, бр 1/10 и 3/10- исправка));
- 2) Директиву 2003/88/ЕС Европског парламента и Савета од 4. новембра 2003. године у вези извесних аспеката организације радног времена (*Directive 2003/88EC of the European Parliament and of the Council of 4 November 2003 concerning certain aspects of the organisation of working time*) применити одговарајуће кроз Закон о раду и Закон о безбедности и здрављу на раду;
- 3) изменити одредбе Закона о ваздушном саобраћају у погледу надлежности за спровођење инспекције и одита; начин на који је Законом регулисана област истраживања удеса и озбиљних незгода у цивилном ваздухопловству, односно непостојање независног органа за истраживање удеса.
- 4) применити *Regulation (EC) No 1008/2008* иако је предвиђена за II фазу транзиције.

3. **ЕСАА ОДИТ**

период: 27-29.9.2010. године

У области FCL 1,2,4 није било налаза.

4. **ЕАСА ОДИТ**

период: 4.10-8.10.2010. године

Експертски тим Европске агенције за безбедност ваздушног саобраћаја (EASA) је спровео проверу ради утврђивања нивоа стандардизације према захтевима FCL 1, 2,4. Резултат посете су 5 налаза.

Први налаз се односи на процедуре и критеријуме за прихватање организације која врши оцењивање језика (Language Proficiency) није у складу AMC 2 to JAR-FCL 1.010 par 14-19.

Други налаз се тиче откривања недостатака у процесу сертификације и надзора центара за обуку и процес финансијске евалуације центара за обуку се не врши у складу са Appendix 1a to JAR-FCL 1.055 par 9. (IEM No.2 to JAR-FCL 1.055). У оквиру овог налаза дато је 6 запажања и то:

- Одобрени програм обуке не садржи детаљан план предавања, према IEM 3 to JAR-FCL 1.055 (*примећено у посећеној организацији бр. 1 на примеру модуларног програма обуке за ATPL*)
- У одобреном приручнику о обуци (Training Manual) процедура ревизије и детаљан план предавања нису у складу са IEM 3 to JAR-FCL 1.055. (*примећено у посећеној организацији бр. 1*)
- У одобреном приручнику о обуци (Training Manual) процедура ревизије и детаљан план предавања нису у складу са IEM 3 to JAR-FCL 1.055. (*примећено у посећеној организацији бр. 2*)

- У одобреном приручнику о квалитету (Quality Manual) није потписана изјава о политици квалитета (примећено у посећеној организацији бр. 2)
- Систем квалитета центра за обуку се може сматрати неактивним, мада су извештаји и примедбе инспекције ДЦВ инкорпорирани у процес поновне провере (follow-up). Ово значи да систем квалитета у центру за обуку не представља механизам за самодетекцију постојећих неправилности унутар центра за обуку. Приручник о квалитету постоји и одобрен је, али се не примењује адекватно. (примећено у посећеној организацији бр. 2)
- Центар за обуку има детаљан план предавања али он није део одобреног приручника за обуку, а према IEM 3 to JAR-FCL 1.055. (примећено у посећеној организацији бр. 3)

Трећи налаз Стандардни документ 154 (Образац PEL-N154) се не користи за одобрење курса за стицање овлашћења летења на типу авиона (TR course), већ се користи само за одобрење индивидуалних курсева за инструктора на типу авиона (TRI course).

Четврти налаз ДЦВ не издаје дозволу за коришћење уређаја за симулирање лета (user approval and qualification) према JAR-FCL 1.005 a4.

Пети налаз односио се на нумерацију ауторизација испитивача која није у складу са JIP Chapter 15.

Корективне акције за свих 5 налаза примениће се у 2011. години.

5. EASA MEST ОДИТ

период: 6.10-8.10.2010. године

Експертски тим Европске агенције за безбедност ваздушног саобраћаја (EASA) је спровео проверу ради утврђивања нивоа стандардизације према захтевима FCL 3. Резултат посете су 2 налаза.

Први налаз се односи на АМС која није издвојена као посебна организациона јединице унутар организације ДЦВ Републике Србије. MEST тим је изнео запажање да број запослених у АМС није довољан да покрије све задатке и одговорности који су наведени у JAR FCL и JIP-у.

Други налаз се тиче не постојања уговора о именовању шефа АМС. Изнето запажање да није обезбеђена обука освежења знања за инспектора који тренутно обавља дужност шефа АМС.

6. ПОСЕТА ЕКСПЕРТСКОГ ТИМА ЕВРОПСКЕ АГЕНЦИЈЕ ЗА БЕЗБЕДНОСТ ВАЗДУШНОГ САОБРАЋАЈА (EASA)

период: 18-22.10.2010. године

Тим EASA посетио је Директорат у циљу провере примене европских стандарда у области саобраћајне делатности и пловидбености.

Резултат посете су два налаза за област саобраћајне делатности од којих је један затворен у току посете, а други је одређен као налаз категорије Ц, што значи да је Директорат у обавези да предложи корективне мере за његово отклањање у року од 10 недеља од пријема коначног извештаја. У циљу отклањања овог налаза развијен је „software“ који прати извршење корективних мера и упозорава инспекторе на приближавање рока до када су оператери дужни да отклоне уочене налазе. Упоредо са електронским праћењем врши се и папирно праћење с тим да је контрола папирне верзије појачана и спроводи је наченик Одељења саобраћајне делатности.

Извршен је надзор над радом Одељења пловидбености у погледу релевантне законске и радне документације (процедуре, листе провере, налази, решења, сертификати..) као и раније дефинисаних ваздухопловних субјеката и то: (Aviogenex- Part M (CAMO), Aviogenex – Part 145 (MRO), JAT-PA- Part M Subpart F (AMO), Петар Драпшин- Part 147 (Training Org). Резултати надзора су добијени у прелиминарној верзији 27.12.2010. и састоје се од десет налаза од којих ни један нема критичну категорију. Одељење пловидбености је сачинило одговор са корекцијама и напоменама на прелиминарну верзију извештаја који је достављен EASA-и дана 30.12.2010.г. По добијању коначне верзије извештаја Директорат ће имати 2-4 недеље, у зависности од дефинисане категорије налаза, 2 недеље за класу „д“ и 4 недеље за класу „ц“ да пошаље одговор са предложеним акционим планом корекције садржине налаза (који је већ припремљен).

Такође, Директорат је иницирао и процес акредитације код EASA-е за добијање овлашћења за вршење иницијалне сертификације и периодичне верификације организација одржавања (AMO сертификат, за и у име EASA-е) према регулативи EASA PART 145. Иницијални састанци и договори су већ обављени, урађена је потребна документација (прелиминарна верзија је достављена EASA-и) и у првој половини фебруара 2011.г. је заказан први одит EASA.

7. ПОСЕТА ЕКСПЕРТСКОГ ТИМА ЕВРОПСКЕ АГЕНЦИЈЕ ЗА БЕЗБЕДНОСТ ВАЗДУШНОГ САОБРАЋАЈА (EASA) У ВЕЗИ СА SAFA ПРОГРАМОМ

период: 25-29.10.2010. године

Предмет провере EASA тима је спровођење SAFA програма односно начина на који се врши надзор над страним оператерима који користе аеродроме у Републици Србији. Резултат провере су два налаза.

Први налаз се односио на недостатак процедуре за проверу ваздухоплова на лицу места (on-spot-procedure). У току провере дат је предлог процедуре одобрен од директора Дирекције за сигурност и надзор и презентован члановима EASA тима који су исту прихватили чиме је овај налаз затворен.

Други налаз се односио на недостатак у погледу документације са извршених SAFA провера. У појединим извештајима уочен је недостатак детаљних појашњења за уочене налазе. У прилог томе Одељење саобраћајне делатности је развило формулар ДЦВ-SAFA-013 који се користи као образац за проверу квалитета урађених извештаја са SAFA прегледа. Исти ће бити у употреби од 1.1.2011. године. У току је припрема одговора на уочене налазе за које је одређен рок од 10 недеља након пријема коначног извештаја.

8. ESIMS ОДИТ

период: 29.11.2010. - 02.12.2010. године

Циљ ESIMS одита је провера статуса налаза из 2008. године, као и нови захтеви у међународној регулативи у:

1. *области ваздушне пловидбе* - од претходних 27 неусаглашености и 2 запажања, преостало је 13 неусаглашености и 4 запажања. Тим за проверу у прелиминарном извештају навео је да је остварен значајан напредак а налази који су уочени 2010. године немају исту тежину у односу на налазе од пре две године. Коначан извештај још није достављен.
2. *области лекарских уверења контролора летења* није било налаза.
3. *области дозвола контролора летења и центра за обуку контролора летења* где је ESIMS одит 2008. године пронашао четири налаза и двадесет и три опсервације под бројевима РС-ГБ-10, РС-ГБ-11; РС-ГБ-12 и РС-ГБ-13, а који су се односили на дозволе КЛ, недостајуће процедуре (у погледу психоактивних супстанци, планова и одржавања стручности КЛ у оперативној јединици као и да су исте одобрене од стране Директората, успостављене и да подлежу одиту Директората). Тим за проверу је истакао да су сви налази из 2008. године затворени и да је у овој области направљен огроман напредак.

9. АКТИВНОСТИ БЕЗАНЕ ЗА ICAO USOAP ОДИТ ТОКОМ 2010.Г.

ICAO USOAP одит је обављен у новембру 2009. године. Током 2010. године спроведене активности односиле су се на израду корективних мера у односу на налазе ICAO одита.

ICAO је током 2010 доставио:

- Interim Report on the Safety Oversight Audit of the Civil Aviation System of Serbia;
- Draft Final Report on the Safety Oversight Audit of the Civil Aviation System of Serbia;

- Final Report on the Safety Oversight Audit of the Civil Aviation System of Serbia.

Критични елементи државне функције надзора у Републици Србији у односу на 8 ИКАО функције надзора су следећи:

- CE1: *Primary aviation regulation* - Закон о ваздушном саобраћају;
- CE2: *Specific operating regulation* – Прописи који транспонују стандарде и препоручене праксе ИКАО Анекса;
- CE3: *State civil aviation system and safety oversight* – структура цивилних ваздухопловних власти;
- CE4: *Technical personel qualification and training* – квалификације и обука техничког особља;
- CE5: *Technical guidance, tools and provisions of safety-critical information* – поступци и процедуре који се користе приликом лицензирања, сертификације и надзора;
- CE6: *Licencing, certification, authorisation and approval obligations* - Лицензирање, сертификација и ауторизација;
- CE7: *Surveillance obligations* – Примена поступака, као што су инспекција или одит како би се Држава уверила да носиоци дозвола, сертификата и одобрења континуално одговарају постављеним захтевима.
- CE8: *Resolution of safety concerns* – Примена поступака и процедура за решавање уочених неправилности које утичу на сигурност у цивилном ваздухопловству.

Као недостатак ефективне примене критичних елемената државне функције надзора у Републици Србији у односу на ИКАО критичне елементе, ИКАО наводи 33.6%.

Најопштија категоризација ИКАО налаза указала је на следећа одступања:

- ⇒ системске налазе везане за Закон о ваздушном саобраћају и недостатак регулативе, протоколи (LEG, AGA, ANS, AIG);
- ⇒ нејасано дефинисан механизам за амандмане на регулативу (условљен променом која је настала услед престанка постојања ЈАА, и ратификације ЕСАА споразума) као и утврђивање одступања домаћих прописа од одредаба ИКАО Анекса и обавештавање ИКАО;
- ⇒ недостатке обуке техничког особља тј. неадекватно дефинисане програме обуке или неиспуњавање годишњих планова обуке;
- ⇒ недостатак координације појединих одељења у оквиру дирекције / сектора, односно неадекватно дефинисане поступке рада ;
- ⇒ недостатке уочене приликом лицензирања/сертификације као и вршења надзора.

Одговори на налазе на Interim Report достављени су до назначеног датума у ИКАО.

По пријему Draft Final Report-а указала се потреба за дорадом појединих акционих планова. Због природе налаза који се односе на ЕУ регулативу усвојену у Републици Србији почетком 2010. године као и промене која је настала

престанком постојања ЈАА и ратификацијом ЕСАА споразума, а у оквиру радног аранжмана који је Директорат склопио са ЕАСА, Директорат је затражио од ЕАСА предлог одговора који се односе на не транспоноване одребе ИКАО Анекса 1 и Анекса 6 садржане у ЕУ прописима (ЕЦ) No 2042/ 2003, (ЕЦ) No 1702/2003, (ЕЕЦ) No 3922/91.

Припремљени одговори од ЕАСА уврштени су у Нацрту завршног извештаја (Draft Final Report) и прихваћени од стране ИКАО.

Друге значајније активности у функцији сигурности и безбедности цивилног ваздухопловства које су реализоване током 2010. године а односе се на област удеса и озбиљних незгода, као и трагања и спасавања.

V. ПОСЛОВИ НАДЗОРА/ПРОВЕРЕ

Одредбом члана 250. Закона о ваздушном саобраћају³⁷ прописано је да инспекцијски надзор над спровођењем овог закона, међународних аката и прихваћених домаћих и међународних стандарда и препоручене праксе, врши министарство надлежно за послове саобраћаја, преко ваздухопловног инспектора. Обзиром да прописи за извршење Закона тек треба да се донесу као и нови правилник о унутрашњем уређењу и систематизацији радних места у Министарству за инфраструктуру у коме ће бити систематизовано радно место ваздухопловног инспектора и одговарајући број извршилаца, послове инспекцијског надзора по овлашћењу министра надлежног за послове саобраћаја³⁸ наставиће да обављају ваздухопловни инспектори запослени у Директорату са свим правима, дужностима и овлашћењима прописаним члановима 250-257. Закона о ваздушном саобраћају.

Током 2010. године вршени су следећи

1. Инспекцијски надзор

- Инспекцијски надзор стања маневарских површина и пристанишних платформи (13)
- Инспекцијски надзор службе за чишћење и одржавање површина за кретање ваздухоплова у зимским условима (5)
- Инспекцијски надзор препрека на подручју аеродрома (1)
- Инспекцијски надзор система за навођење авиона на пристанишној платформи (2)
- Инспекцијски надзор заштитне зоне иза краја полетно слетне стазе на аеродрому Никола Тесла и дефинисања процедуре провера носивости коловозне конструкције ПСС (1)

³⁷ („Сл. Гласник РС“ број 73/10)

³⁸ (допис бр. 343-01/83/2010-01 од 19.10.2010)

- Инспекцијски надзор осматрања и растеривања птица на аеродрому Никола Тесла (1)
- Ванредна инспекција на аеродрому Никола Тесла у вези авиомостова на платформи Ц (1)
- Инспекција службе прихвата и отпреме ваздухоплова, путника и ствари (15)
- Инспекцијски надзор ватрогасно-спасилачке службе (14)
- Инспекцијски надзор транспорта опасних материја (15)
- Инспекцијски надзор школских центара за обуку особља ватрогасно-спасилачке службе (7)
- Инспекцијски надзор АКЛ (техничких система заштите од пожара (2)
- Инспекцијски надзор електронских ваздухопловних система и опреме (29)
- Инспекцијски надзор посебних аеродрома, летишта и терена (1)
- Инспекцијски надзор над записима о обављеним обукама и проверама (8)
- Инспекцијски надзор над припремом лета и оперативном контролом (8)
- Инспекцијски надзор над организацијом и инфраструктуром (6)
- Инспекцијски надзор над системом квалитета (8)
- Инспекцијски надзор над програмом за спречавање удеса и повећање нивоа безбедности летења (8)
- Инспекцијски надзор над превозом опасног терета (1)
- Инспекцијски надзор у лету (рад летачке посаде) (9)
- Инспекцијски надзор у лету (кабинско особље) (3)
- Инспекцијски надзор на платформи (18)
- Инспекцијски надзор базе која није матични аеродром (station) (1)
- Инспекцијски надзор над чувањем записа и документације са лета (15)
- Инспекцијски надзор субјеката који пружају услуге из ваздуха (20)
- Инспекцијски надзор субјеката који врше превоз за сопствене потребе (8)
- Остале инспекције (30)
- Инспекције статуса пловидбености ваздухоплова свих категорија, организација за одржавање ваздухоплова, организација за обезбеђивање континуиране пловидбености, снабдевање ваздухоплова горивом, мазивом, средствима за одлеђивање и заштиту од залеђивања, инспекција по ФОР (71)
- Инспекцијски надзор мера безбедности на аеродрому (6)
- Инспекцијски надзор „регулисаног агента“ (1)
- Инспекцијски надзор кетеринг службе (1)
- Инспекцијски надзор школског центра (2)
- Инспекцијски надзор пружалаца услуга земаљског опслуживања (1)
- Инспекцијски надзор над теоријском обуком (FTO-6, TRTO-5, RF-5) (16)
- Инспекцијски надзор над практичном обуком (Центар за обуку пилота балона -1) (1)
- Инспекцијски надзор над испитима у лету (51)
(IR/SE-3, IR-ME-3, MEP-2, T/R Ц525-1, ЦPL-1, ЦPL/MEP -10, PPL(A)-14, ATPPL (A)-4, пилота моторног змаја 8, инструктор једриличатства -4, пилот слободног балона -1, TR (H), FI (H), FE (H))
- Инспекцијски надзор над центрима за обуку ваздухопловног особља (32)
(FTO-11, TRTO-3, RF-4, центри за обуку једриличара-1, центри за обуку пилота балона -1, центри за обуку ултра лаких авиона- 1, центри за обуку

змајара-1, центри за обуку параглајдера-1, центри за обуку падобранаца-1, центри за обуку ваздухопловно-техничког особља PART 147-3, организације за одржавање PART 145-5)

- Инспекцијски надзор над овлашћеним ваздухопловним медицинским центрима (АМЦс) (3)
- Инспекцијски надзор над овлашћеним лекарима (АМЕс) (14)
- Спроведена су **3** надзора над применом процедуре спровођења тестирања енглеског језика, **1** надзор над спроведеним корективним мерама везаним за процедуру тестирања енглеског језика, **1** надзор над континуираном усаглашеношћу центра за обуку КЛ, **4** безбедносна надзора компетентности контролора летења.

2. Прегледи

Спроведен је комисијски преглед: **11** аеродрома, **20** летишта, **16** терена за параглајдинг и хеликоптере, **3** пружаоца услуга земаљског опслуживања, **5** школских центара.

Извршена су **202** прегледа ваздухоплова (основни, редовни, ванредни) .

3. Сертификација, ресертификација, одити

Завршен је процес сертификације Агенције за контролу летења Србије и Црне Горе д.о.о. као пружаоца услуга у ваздушној пловидби, која је започета 2009. године. Извршен је преглед документације и направљен план локацијских провера које су спроведене у управи Агенције, обласној контроли летења, терминалној контроли Београд и аеродромској контроли Ниш. Девет тимова је спровело провере са задатком да провере специфичне услове у областима: безбедности (safety), обезбеђивања (security), квалитета, финансија, људских ресурса, АТS, CNS, АIS и МЕТ. Агенцији за контролу летења Србије и Црне Горе д.о.о 16 априла 2010. године издат је сертификат да испуњава све услове за пружање услуга у ваздушној пловидби за које је тражила сертификат, у областима АТS, CNS, АIS и МЕТ.

У циљу сертификације Центра за обуку контролора летења Агенције за контролу летења Србије и Црне Горе д.о.о. извршена је основна провера – ОДИТ. По завршеној основној провери Центра за обуку контролора летења издата је Потврда о праву на обучавање. После утврђивања услова издато је и одобрење за рад на симулаторима који се користе у Центру за обуке контролора летења. У 2010. години извршена је и периодична провера (одит) Центра за обуку контролора летења.

У циљу сертификације субјеката у ваздушном саобраћају (Master Airways, Eagle Express, SMATSA, ЈАТ Привредна авијација) извршене су 4 основне провере (одита). У току сертификације организације Master Airways констатовано је да подносилац захтева није доставио сву потребну документацију и новчана средства па је коначан резултат сертификације био одбацивање захтева ваздухопловног субјекта. Сертификација организације EAGLE EXPRESS је у току. Крај

сертификације се очекује у марту 2011. године. Организација SMATSA је поднела захтев за пружање услуга из ваздуха. Сертификација ове организације је завршена почетком фебруара 2010. године.

Поред наведених основних провера субјеката у ваздушном саобраћају урађено је 8 периодичних провера испуњености услова за обављање делатности у ваздушном саобраћају и 10 провера испуњености услова организација за пружање услуга из ваздуха. Формирана је комисија са циљем провере испуњености услова за даљи наставак рада уређаја за симулирање летења који се налазе у JAT Airways FTO и Prince Aviation FTO организацији.

Сертификовано је **13** организација за одржавање ваздухоплова и **14** организација за обезбеђивање континуиране пловидбености.

Прегледана су и одобрена **92** приручника центра за обуку летачког особља (OM-43, TM-34, QM -15), **7** приручника центра за обуку ваздухопловно-техничког особља у складу са Делом -147 (PART-147) (TM-5, MTOE-2).

Ресертификована су **23** центара за обуку (FTO – 3, TRTO – 3, RF – 9, Центар за обуку пилота параглајдера – 1, Центар за обуку падобранаца – 2, Центар за обуку пилота једрилица – 2, Центар за обуку ваздухопловно-техничког особља за тип хеликоптера према JAR – 147 – 3, Измене и допуне сертификата и прилога сертификата 12).

Извршено је **66** провера (одита) центара за обуку (FTO – 17, TRTO – 7, RF – 15, Центар за обуку пилота параглајдера – 4, Центар за обуку падобранаца – 5, Центар за обуку пилота змаја – 1, Центар за обуку кабинског особља – 3, Центар за обуку ваздухопловно-техничког особља за тип хеликоптера према JAR – 147 – 4, Центар за обуку ваздухопловно-техничког особља према Part 147, 66, 145 – 10).

Спроведено је **16** одита организација за одржавање ваздухоплова и организација за обезбеђивање континуиране пловидбености.

У сарадњи са Агенцијом за цивилно ваздухопловство Црне Горе извршена је локацијска провера у терминалној контроли у Подгорици и аеродромској контроли Тиват.

Спроведена је провера испуњености услова **1** центра за обуку за спровођење тестирања ваздухопловног енглеског језика.

Спроведена је провера испуњености услова за издавање дозволе за рад (сертификација) Пружаоца услуга земаљског опслуживања SU-PORT д.о.о.

Спроведена је провера испуњености услова за допуну дозволе за рад Пружаоца услуга земаљског опслуживања SU-PORT д.о.о.

Спроведена је провера испуњености услова за издавање дозволе за рад земаљског самоопслуживања Prince Aviation.

4. Провера страних ваздухоплова на платформи аеродрома у Републици Србији (SAFA) програм

Током 2010. године извршене су 74 провере у оквиру SAFA програма. У односу на 2009. годину, када је извршено 36 провера, дошло је до значајног повећања броја извршења истих. Провера свих авио-превозилаца који обављају редован и ванредан саобраћај са Републиком Србијом вршена је на аеродромима „Никола Тесла“ у Београду и „Константин Велики“ у Нишу.

5. Удеси и незгоде ваздухоплова

У погледу истраживања узрока удеса и озбиљних незгода ваздухоплова током 2010. године завршена су истраживања удеса и незгода из 2008. године (удес хеликоптера SA-341 G Gazelle, рег. YU-HEO, Меленци, 26.05.2008., незгода авиона Boeing 737-800, XL Airways, аеродром Н. Тесла, Београд, 18.10.2008), као и из 2009. године (незгода авиона Airbus A319, Air France, аеродром Н. Тесла, Београд, 11.06.2009., незгода авиона Piper PA-28-161, рег. YU-DCV, аеродром Трстеник, 26.09.2009., удес параглајдера, Гучево, Бања Ковиљача, 12.12.2009.). Завршена су истраживања 4 удеса из 2010. године (удес падобрана, аеродром Ечка, Зрењанин, 06.06.2010., удес авиона PL 12 T-300, рег. YU-VMH, летилиште „29. Новембар“, Кикинда, 05.07.2010., удес авиона Zlin 526F, рег. YU-CDL, аеродром Лисичји јарак, Београд, 04.09.2010., удес ултракоког авиона аматерске производње, с. Кленак, Рума, 13.11.2010.), док су у току истраживања за 4 удеса (удес хеликоптера Hiller UH-12E, рег. YU-HFM, аеродром Ечка, Зрењанин, 27.03.2010., удес хеликоптера SA-341 H Gazelle, рег. YU-HEH, Крњешевци, 02.05.2010., удес падобрана, аеродром Лисичји јарак, Београд, 13.11.2010., удес авиона Cessna C150, рег. YU-DPN, аеродром Параћин, 09.12.2010.).

Узето је учешће у једном истраживању удеса које спроводе органи страних држава и то у удесу авиона Cessna C 550B, рег. YU-BSG, Брач, Хрватска, 15.07.2010.

Комисија за истраживање узрока удеса и озбиљних незгода ваздухоплова извршила је процену налаза два извештаја о узроцима удеса и незгода које су истраживали органи страних држава и то: извештај AAIB United Kingdom о удесу хеликоптера, SA-341 G Gazelle, рег. YU-HEW, North Yorkshire, В. Британија, 26.01.2008. и извештај истражних органа Турске о незгоди авиона B737-300 JAT Airways, рег. YU-ANV, аеродром Истанбул, 04.10.2009.

На основу резултата истраживања удеса и озбиљних незгода издате су безбедносне препоруке и то за:

- удес хеликоптера SA-341 G Gazelle, рег. YU-HEO, Меленци, 26.05.2008.г. 4
- незгода авиона Boeing 737-800, XL Airways, аеродром Н. Тесла, Београд, 18.10.2008.г. 6

- незгода авиона *Airbus A319, Air France*, аеродром Н. Тесла, Београд, 11.06.2009.г. 2
- незгода авиона *Piper PA-28-161*, рег. *YU-DCV*, аеродром Трстеник, 26.09.2009.г. 2
- удес параглајдера, Гучево, Бања Ковиљача, 12.12.2009.г 3
- удес падобрана, аеродром Ечка, Зрењанин, 06.06.2010.г: 3
- удес авиона *PL 12 T-300*, рег. *YU-BMH*, летиште „29. Новембар“, Кикинда, 05.07.2010.г. 5
- удес авиона *Zlin 526F*, рег. *YU-CDL*, аеродром Лисичји јарак, Београд, 04.09.2010. 6
- удес ултралаког авиона аматерске производње, с. Кленак, Рума, 13.11.2010.г. 3

Издата су упозорења о нарушавању безбедности SAM 1/2010: излетање са полетно-слетне стазе (runway excursion). SAM 1/2010: удари птица (BIRD STRIKE).

Припремљене су безбедносне препоруке од стране истражних органа страних држава: **1 препорука**- *AAIB United Kingdom*, за удес хеликоптера, *SA-341 G Gazelle*, рег. *YU-HEW, North Yorkshire*, В. Британија, 26.01.2008. и **5 препорука** истражних органа Турске, у вези незгоде авиона *B737-300 JAT Airways*, рег. *YU-ANV*, аеродром Истанбул, 04.10.2009.

Током 2010. године примљено је 361 пријава о догађајима, урађено је 197 коначних извештаја о догађајима, а по питању 18 догађаја спроведена је кореспонденција са властима страних држава.

6. Трагање и спасавање

Служба трагања и спасавања је током 2010. године обезбедила 24-часовну подршку, свим ваздухопловима који су користили ваздушни простор Републике Србије, а преко Ваздухопловно спасилачко координационог центра (ВСКЦ). Ваздухопловно спасилачки координациони центар је, преко дежурног Координатора акције трагања и спасавања, у 2010. године, учествовао у деветнаест директних интервенција, при чему је 12 узбуна било лажног карактера, 6 ванредних догађаја у ваздушном простору Републике Србије и једна вежба на аеродрому „Никола Тесла“. У ванредним догађајима није било унесрећених особа.

Вршене су месечне комуникацијске провере са „COSPAS-SARSAT MCC“ центром у Барију-Италија, Агенцијом за контролу летења SMATSA, пружаоцима услуга трагања и спасавања из Министарства одбране и Министарства унутрашњих послова.

Обављено је више састанака са представницима Ваздухопловног савеза Србије, Горске службе спасавања, Добровољних ватрогасних друштава као и Црвеног крста Србије, ради евентуалног ангажовања истих за потребе Службе трагања и спасавања.

Априла месеца 2010. на иницијативу црногорске стране уприличен је састанак на нивоу начелника Служби трагања и спасавања Црне Горе и Републике Србије у циљу успостављена сарадње између служби две земље.

Организован је службени пут у Братиславу (Словачка) у циљу испитивања могућности набавке софтвера као подршке оперативним спалилачко координационим центрима. Након приказа презентације софтвера као и сазнања о високој цени и предимензионираности истог одустало се од његове набавке.

Покренута је иницијатива за улазак Републике Србије у COSPAS-SARSAT систем и 17.06.2010. године Република Србија постала члан међународног сателитског програма COSPAS-SARSAT. На тај начин остварена је велика подршка систему трагања и спасавања у Републици Србији као и свим учесницима у авио саобраћају у ваздушном простору Републике Србије.

Спроведене су активности на изради корективних мера на налазе ИCAО одитора.

Одржавана је текућа база регистрованих радио предајника ЕЛТова у међународној бази регистрованих радио предајника (IBRD). У наредном периоду треба ажурирати базе са новим регистрованим ЕЛТовима.

Није остварена модификација постојећег AFTN-а система.

Служба трагања и спасавања, током 2010. године, није вршила инспекцијске надзоре, одите и сертификације.

VI. УПРАВНИ И СТРУЧНИ ПОСЛОВИ

Током године спроведене су активности и извршени прегледи на основу којих су издате следећа уверења, потврде, одобрења и сагласности :

1. Уверења

- Издавање и измена Уверења о оспособљености, уверења о буци, уверења о симулатору, уверења о пловидбености, уверења о регистрацији, АКЛ калибражи, максималној тежини на полетању (MTOW), ... **(857)**

2. АМЕ здравствена оцена и издавање лекарских уверења

- Издавање иницијалног лекарског уверења класе 1 **(62)**
- Издавање иницијалног лекарског уверења класе 2 **(354)**
- Издавање иницијалног лекарског уверења класе 3 **(217)**
- Продужење лекарског уверења класе 1 **(661)**
- Продужење лекарског уверења класе 2 **(343)**
- Продужење лекарског уверења класе 3 **(113)**
- Допунско разматрање и оцена здравствене способности ваздухоплног особља који су одложени од стране АМЕС **(54)**
- Допунско разматрање и оцена здравствене способности ваздухоплног особља који су оглашени неспособним од старне АМЕС **(17)**

- 3. Решења која се односе на ваздухопловно овлашћено особље, и то:**
- Издавање, продужење важења и упис овлашћења за летачко особље **(1689)**
 - Издавање/продужење важности и упис овлашћења за контролоре летења **(546)**
 - Издавање, продужење важења и упис овлашћења ваздухопловних механичара **(461)**
 - Решења за испите летачког особља **(278)**
 - Решења за испите контролора летења **(52)**
 - Решења у вези издавања, проширења и продужења рока важења ауторизација за пилоте ученике **(250)**
 - Решења у вези издавања, проширења и продужења рока важења ауторизација за испитиваче **(63)**
- 4. Потврде**
- Потврде о важењу дозвола, удесима **(217)**
- 5. Одобрења**
- Одобрења и мишљења на пројектну документацију **(34)**
 - Одобрење измене приручника, промене руководећег особља, одобрење употребе симулатора, Одобрење МЕЛ **(207)**
 - Конверзија иностраних дозвола и овлашћења **(5)**
 - Провера услова за излазак на испите, измене одобрења центара за обуку и др. **(1291)**
 - Одобрења Програма техничког одржавања (ПТО), радова ван ПТО, Листе минималне исправности (МЕЛ), Листе одступања од конфигурације, приручника организације за одржавање ваздухоплова (МОЕ), номинованог руководећег особља, приручника организација за обезбеђење континуиране пловидбености ваздухоплова (САМЕ), продужења временских ресурса, приручника за центре за обуку ваздухопловно-техничког особља одржавања ваздухоплова (МТОЕ), модификације ваздухоплова, код за транспондер и ELT, одобравање техничке документације за мање модификације/оправке ваздухоплова, мотора, елисе и ваздухопловног производа и др. **(307)**
 - Одобрење програма мера безбедности аеродрома, одобрење програма мера безбедности кетеринг служби, одобрење програма мера безбедности робних агената, продужење статуса робних агенција, одобрење стандардних оперативних процедура аеродромских служби **(12)**
 - Одобрење програма мера безбедности домаћих и страних авио превозиоца **(22)**
 - Одобрење оперативног приручника авио-превозиоца део X, процедуре авио превозиоца **(8)**
 - Одобрења програма обуке, одобрења измене наставног програма, инструктора, руководиоца обуке... **(2)**

- Одобрења и мишљења на измену безбедносних процедура, техничко-технолошких решења...³⁹
- Одобрење програма почетке обуке КЛ (22)
- Одобрење процедура одржавања стручности оперативних јединица КЛ (4)
- Одобравања амандмана планова обуке оперативних јединица КЛ (4)
- Одобравање листе испитивача и процењивача центра за обуку КЛ (2)

6. Одобрења за обављање различитих врста авио-транспорта:

- Превоз наоружања и опасних материја (518)
- Изузећа од забране превоза опасних материја (91)
- Таксипревоз (516)
- Нередовни чартер превоз (116)
- Спортско и аматерско летење (128)
- Редовни саобраћај и серије нередовног чартера у Сезони реда летења Лето 2010.г. (37)
- Редовни саобраћај и серије нередовног чартер саобраћаја у Сезони реда летења Зима 2010/2011 (29)

У вези са поступком издавања одобрења, врше се следеће активности:

- Пријем и прослеђивање пријава о догађају од значаја за безбедност ваздушног саобраћаја (187)
- Пријем/предаја AFTN порука (15012/649);
- Пријем/предаја SITA порука (20814/980);
- Стална комуникација са Министарством за инфраструктуру у вези захтева за обављање редовног саобраћаја и серија нередовног чартер саобраћаја;
- Стална комуникација са Министарством одбране, Министарством спољних послова и Министарством унутрашњих послова у вези захтева за превоз наоружања и опасних материја.

7. Сагласности

- Сагласности на локацију објекта са становишта сигурности ваздушног саобраћаја (236)
- Сагласности за предмете у вези услуга из ваздушног саобраћаја (2)

8. Пројекти

У склопу пројекта „Техничка помоћ у реализацији ЕСАА Споразума у Републици Србији“ добијена је опрема чија тржишна вредност износи око 300.00 еура и то:

- Стандардна тест торба за проверу исправности конвенционалних рентгенских уређаја, корисник: ДЦВ;
- Стандардна тест торба за проверу исправности и калибрацију метал детекторских врата, корисник: ДЦВ;
- Рентгенски уређај Heimann за преглед кабинског пртљага са TIP системом модел: HS 6046si, корисник: аеродром „Никола Тесла“;

³⁹ Одобрења су дата у склопу измене постојећих програма за обезбеђивање аеродрома

- Метал детекторска врата-модел: PMD2, три уређаја, корисници: једна за аеродром „Никола Тесла“ и два за аеродром „Ниш“;
- Конвенционални рентгенски уређај за преглед пртљага-модел: HS 100100T-2 is, корисник: аеродром „Ниш“;
- Уређај за откривање трагова експлозива, дроге и хемијских отрова-модел: IONSCAN 500DT, корисник: аеродром „Ниш“;
- Ручни уређај за откривање трагова експлозива, дроге и хемијских отрова-модел: IONSCAN SABRE 4000, корисник: аеродром „Никола Тесла“;
- као и софтверски систем за обуку оператера који врше преглед обезбеђивања-модел: STI AVSEC 3.0 Professional, корисници: ДЦВ, аеродром „Никола Тесла“ и МУП РС;

EASA је покренула EASA-IPA пројекат са циљем обезбеђивања обуке техничком особљу ДЦВ, а у складу са идентификованим потребама од стране ДЦВ;

9. Остали послови

- У оквиру редовних активности Директорат је током 2010. године реализовао спровођење **644** теоријска испита у редовном и ванредном року, као и **18** практичних испита ваздухопловног особља, док је за контролоре летења спроведено укупно **61** теоријски и практичан испит.
- Извршена су **43** уписа у регистар аеродрома, летишта и евиденцију терена.
- Реализована је и спроведена анализа резултата вежбе „Симулација отмице ваздухоплова“ и у складу са тим захтев за изменом Плана мера и поступака у ванредним ситуацијама за аеродром „Никола Тесла“.
- Анализирани су инциденти и нерегуларности на лету и с тим у вези предузете одговарајуће мера.
- Узето је учешће у раду тендерске комисије ЕУ у вези пројекта 07SER01/26/21 Supply of Security Equipment Supporting Implementation of ECAA Agreement in Serbia (EuropeAid/128957/C/SUP/RS);

VII. УНАПРЕЂЕЊЕ ОРГАНИЗАЦИОНО ИНСТИТУЦИОНАЛНИХ КАПАЦИТЕТА- ПРОЦЕСА РАДА, ФИНАНСИЈА И РАЗВОЈА

У циљу побољшања организационе структуре урађен је нови Правилник о организацији и систематизацији послова и радних места у Директорату.

По усвајању новог Закона о ваздушном саобраћају у октобру 2010.године приступило се усклађивању унутрашњих подзаконских аката са истим. Новим Законом о ваздушном саобраћају Директорат је основан као јавна агенција и у складу са извршеном променом правне форме извршен је упис у судски регистар

као и промене код Републичког фонда за пензијско инвалидско осигурање, Фонд здравственог осигурања и промене код Републичке управе јавних прихода- Одсек Нови Београд.

Примењујући Закон о безбедности и здрављу на раду урађен је и усвојен Општи акт о правима, обавезама и одговорности у области безбедности и здравља на раду у ДЦВ РС. Такође, донета су Правила о образовању и стручном усавршавању запослених у ДЦВ РС као и Одлука о организацији и начину рада у ДЦВ РС.

На основу Стратегије и политике развоја људских ресурса у Директорату усвојене 2010.г., анализе постојећих људских ресурса и планираних активности у наредном периоду урађен је Кадровски план Директората. Такође, донете су и интерне процедуре заснивања и престанка радног односа, оцењивања запослених, развоја каријере запослених, достављања акта отказа уговора о раду, програм решавања вишка запослених, усвојен је програм рекреације запослених у ДЦВ РС. ..

ПРАВДАЊЕ И ОБРАЧУН ТРОШКОВА/ПРИХОДА ДЦВ У ФУНКЦИЈИ ПРУЖАЊА УСЛУГА У ВАЗДУШНОЈ ПЛОВИДБИ

САРАДЊА СА EUROCONTROL-CRCO, КЛ д.о.о. и АЦВ ЦГ (рутне накнаде)

Сходно Закону о ратификацији Мултилатералног споразума о рутним накнадама, („Сл.лист СЦГ“-Међународни уговори, број 4/05), Закону о ратификацији протокола о консолидацији међународне конвенције о сарадњи у области безбедности ваздушне пловидбе EUROCONTROL од 13. децембра 1960. године, са изменама и допунама („Сл.лист ССГ“-Међународни уговори, бр. 18/04, 19/04), EUROCONTROL Начелима за утврђивање трошковне основе за рутне накнаде и израчунавање јединичних обрачунских цена и Одлуци о примени Услови примене Система рутних накнада и услова плаћања („Сл.гласник РС“, бр. 75/07), спроведене су активности у вези са планирањем, правдањем и извештавањем Централног бироа за наплату рутних накнада CRCO EUROCONTROL о приходима по основу рутних накнада и трошковима ДЦВ у функцији пружања услуга у ваздушној пловидби. У том смислу су током 2010.г. реализоване следеће активности:

- Обрачун стварних рутних трошкова ДЦВ за 2009.г. – извршена је обрада финансијских података ДЦВ за 2009.г. и раздвајање свих група трошкова по категоријама на: 1) трошкове који су у функцији пружања услуга у ваздушној пловидби (рутних и терминални трошкови) и 2) остале трошкове ДЦВ; из прве категорија трошкова су издвојени рутни трошкови за потребе правдања ДЦВ прихода по основу рутних накнада из 2009.г.;
- Обрачун прелиминарних података о планираним рутним трошковима за 2011.г. и пројекције истих до 2015.г. – извршена је прелиминарна процена планских података о трошковима ДЦВ за период 2011-2015.г. са обрачуном дела трошкова који је приписив трошковима пружања услуга у ваздушној пловидби;
- Мултилатерални преговори - Обрачунати стварни рутни трошкови за 2009.г. су достављени у CRCO EUROCONTROL на разматрање и усвајање на мултилатералним преговорима у Бриселу – 90. седници Проширеног

- комитета за рутне накнаде/јунска седница (учешће пружаоца услуга у ваздушној пловидби свих земаља заједничке зоне наплате рутних накнада, цивилних ваздухопловних власти, Међународног удружења авио-превозилаца – IATA, Европске комисије, CRCO EUROCONTROL), заједно са планским трошковима за 2011.г. и пројектованим до 2015.г.;
- Споразум о инструкцијама за расподелу рутних накнада у 2010.г. – дана 11. јуна 2010.г. учествовано је на састанку у Бриселу EUROCONTROL са представницима CRCO и КЛ д.о.о. а у вези са механизмом плаћања контрибуције EUROCONTROL Републике Србије; сходно договору са састанка, извршена је измена инструкција за плаћање и израђена је Информација за чланове Савета ДЦВ о контрибуцији EUROCONTROL Републике Србије и финансирању ДЦВ; Информација је размотрена и усвојена на 20. седници Савета ДЦВ дана 02. септембра 2010.г.;
 - Обрада коначних података о планираним рутним трошковима за 2011.г. са пројекцијом истих до 2015.г. – након обраде планских података ОЈ ДЦВ извршена је коначна процена укупних планираних трошкова ДЦВ за 2011.г. са пројекцијом до 2015.г.; извршен је обрачун дела укупних трошкова ДЦВ, а који је приписив трошковима пружања услуга у ваздушној пловидби/рутних трошкова, те су коначни подаци о планираним рутним трошковима за 2011.г. заједно са пројектованим до 2015.г. и стварним од 2007-2009.г. послати на разматрање и усвајање на мултилатералним преговорима у Бриселу – 91. седници Проширеног комитета за рутне накнаде/новембарска седница;
 - Трипартитни споразум о расподели рутних накнада у 2011.г. – након усвајања планираних рутних трошкова зоне наплате FIR Београд (рутни трошкови КЛ д.о.о., Агенције цивилног ваздухопловства ЦГ, ДЦВ и EUROCONTROL) и одобрења висине јединице рутне накнаде, извршен је обрачун рутних трошкова и корекција сходно механизму корекције трошкова (прописано Начелима), а за потребе израде предлога трипартитног споразума о расподели рутних накнада у 2011.г.; остварено је учешће на састанцима са КЛ д.о.о. и АЦВ ЦГ у циљу усаглашавања података о рутним трошковима за потребе израде наведеног споразума;
 - Током године организовано је и одржано више засебних састанака са представницима КЛ д.о.о., као и Агенцијом цивилног ваздухопловства Црне Горе на тему правдања и планирања рутних трошкова, као и један заједнички састанак свих учесника, а пре мултилатералних преговора;

САРАДЊА СА КЛ д.о.о. (терминалне накнаде)

Сходно одлуци о висини накнаде за коришћење услуга обезбеђења ваздушног саобраћаја у области терминалних контрола летења („Сл.гласник РС”, бр. 91/06 и 45/07) и тач. 2. и 22. под 7) Одлуке о оснивању Директората цивилног ваздухопловства Републике Србије („Сл.гласник РС“ бр.102/03) следеће активности су реализоване у вези са терминалним накнадама:

- Дефинисање међусобних обавеза КЛ д.о.о. и ДЦВ по основу терминалних накнада – за потребе приходовања ДЦВ по основу терминалних накнада

израђен је Предлог одлуке о дефинисању међусобних обавеза КЛ д.о.о. и ДЦВ којом се уводи процедура регулисања обавеза између КЛ д.о.о. и ДЦВ о терминалним накнадама и то потписивањем међусобног споразума; предметна одлука је усвојена на 19. седници Савета ДЦВ фебруара 2010.г. након чега је сходно Одлуци, КЛ д.о.о. послато потраживање ДЦВ по основу терминалних накнада за 2008, 2009 и 2010.г.; сачињен је предлог текста Споразума о међусобним обавезама по основу терминалних накнада између КЛ д.о.о. и ДЦВ којим се регулишу терминалне накнаде за 2008 и 2009.г. и исти је усвојен Одлуком Савета ДЦВ на 20. седници одржаној септембра 2010.г. и потписан (ДЦВ број: 1/0-01-0002/2010-0017 од 06.09.2010.г.); сходно Споразуму реализован је део потраживања и то 10% од наплаћених терминалних накнада закључно са септембром месецом 2010.г.; након састанка у КЛ д.о.о. израђен је Анекс 1. Споразума о међусобним обавезама по основу терминалних накнада између КЛ д.о.о. и ДЦВ за потребе даље реализације потраживања из 2008 и 2009.г. (ДЦВ број: 1/0-01-0002/2010-0002 од 29.12.2010.г.);

У оквиру редовних активности пословног планирања и извештавања реализоване су следеће активности, а полазећи од обавезе годишњег и петогодишњег планирања и извештавања:

- Израда Пословно-финансијског плана ДЦВ за 2010.године
- Израда Стратешко пословног плана ДЦВ за период 2010-2015.г. – полазећи од постојећег Стратешко пословног плана ДЦВ за период 2006-2010.г. урађена је анализа релевантних интерних и екстерних фактора, ревизија мисије и визије ДЦВ, стратешких циљева и тактичких циљева (дугорочни и средњорочни циљеви) и приступило се изради оперативних циљева пословања ДЦВ за период 2010-2015.г. (краткорочни циљеви/пројекти);
- Израда Годишњег извештаја о раду ДЦВ за 2009. годину
- Израда кварталних и месечних извештаја о раду за 2010. годину.
- У циљу стандардизовања процеса планирања и извештавања тј. свих активности у процесу израде пословно-финансијских планова и извештаја ДЦВ, израђен је предлог Процедуре израде и праћења планова пословања ДЦВ (BPD-PRO-001-SR), а сходно стандардима система управљања квалитетом; наведеном процедуром се у потпуности описује и мапира процес пословног планирања са описом три подпроцедуре и то израде: Стратешко пословног плана, Оперативних планова ДЦВ и Извештаја о раду, и уводе се стандардни обрасци који се користе у свим фазама процеса;

Током 2010.г. спроведено је укупно **12 малих јавних набавки** и то за набавку:

- услуга одржавања и подршке са индексирањем базе података (SPIDER.NET);
- израде софтверског решења за подршку вођењу регистра цивилних ваздухоплова;
- одржавања апликативног софтвера за финансијско-материјално пословање и рачуноводство;
- услуга спровођења финансијског одита (провере) у ваздушном саобраћају);

- осигурање запослених;
- каско и редовно осигурање возила;
- физичко обезбеђење;
- услуга текућег одржавања и чишћења;
- канцеларијског намештаја;
- столарских радова;
- браварско - алуминаријских радова;
- канцеларијског материјала;

Од претходно наведених, **две мале јавне набавке су обустављене** и то за:

- осигурање запослених и
- услуге спровођења финансијског одита (провере) у ваздушном саобраћају.

Такође, током 2010.г. спроведене су **две велике набавке** и то за:

- рачунарску опрему и
- микрофилмовање документације.

Током 2010. године, Директорат је пословао са 172 добављача, 1577 корисника услуга према Правилнику Директората. Урађен је обрачун и исплата 11 зарада и накнада превоза за просечно 128 запослених, као и обрачун и исплата других примања за преко 100 лица ван Директората која су била ангажована по разним основама по уговору о делу, привременим и повременим пословима, ауторском делу за обављање послова превођења, послова испитивача, рад у комисији за испитивање узрока удеса. Урађен је и предат Годишњи финансијски извештај. Обрађен и предат упитник за ревизију књиговодствених исказа, као и података за статистичку обраду Републичком заводу за статистику.

Из области информационо-комуникационих послова остварене су следеће кључне активности и резултати:

- окончан је пројекат „Архитектура система на Oracle платформи“ (АСОП)- Реализован је прототип софтвера за управљање и коришћење електронског Регистра ваздухопловно овлашћеног особља (пилоти). Инсталирана је на два постојећа blade сервера Oracle инфраструктура⁴⁰: Oracle DB Server 11gR2, Oracle WebLogic Server 11gR1 и Oracle BI 10g.
- Довршене су уговорене⁴¹ активности у вези са испоруком и инсталацијом IBM опреме - (blade) сервери и систем за складиштење и архивирање података (SAN & Tape Library) - Усаглашен и спроведен план обуке за администратора.
Извршено је подешавање опреме према уговореним условима које је описано у Пројекту изведеног стања. Извршено је тестирање и потврђена је функционалност опреме.

⁴⁰Са Oracle Србија и Crna Gora закључен је уговор о коришћењу ORACLE Trial Licence.

⁴¹ По уговору број 4/0-08-0009/2008-0013, од 23. децембра 2008. године, на основу јавне набавке ЈНМВ 05/2008 (сервери) односно уговору број 4/0-08-0010/2008-0013, од 23. децембра 2008. године, на основу јавне набавке ЈНМВ 06/2008 (SAN & Tape Library).

- Редефинисан је однос са БеотелНет-ом и оспособљен резервни интернет линк - Потписан је нови уговор⁴² којим је основна накнада спуштена на 6.000 динара месечно (+ПДВ). МДС је извршио унапређење и реконфигурисање постојеће *CISCO* опреме.
- Решен је проблем недостатка и застарелости рачунарске опреме - Реализована је јавна набавка⁴³ - „Рачунарска опрема“. У току је стављање опреме у функцију. До краја децембра су инсталирана 24 нова рачунара. Реинсталирано је 18 рачунара за потребе ново запослених, односно као замена за рачунаре са којима је било проблема.
- По питању Развоја информационог система урађено је следеће: Примењено је ново софтверско решење за спровођење теоријских испита. Примењено је ново софтверско решење за подршку вођењу Регистра цивилних ваздухоплова. Реализован је пројекат "Анализа и унапређење коришћења ИТ инфраструктуре" - Сагледане су потребе за набавком (обнављањем) рачунарске опреме и простор за рационализацију штампања. На основу прикупљених информација дат је предлог даљих активности. Започете су припреме за развој информационог система коришћењем *Oracle* технологије. Инсталиран је фајл сервер - сваки запослени је добио лични простор⁴⁴, превасходно намењен чувању резервне копије актуелних података. Започето је креирање заједничких фолдера према потребама организационих јединица. Примењен је антивирусни софтвер - У циљу постизања прихватљивог нивоа заштите извршена је миграција лиценце са оригинално набављеног *CA eTrust Antivirus* на *CA Threat Manager r8.1*. Примењен је и тестиран антивирус менаџмент сервер. Примењен је *Active Directory*. Имплементиран *ECCAIRS* софтвер за потребе Службе за утврђивање узрока удеса и анализу ризика

У циљу унапређења стручности и повећања ефикасности у раду, запослени у Директорату су прошли различите обуке у организацији :

- Програм бесплатне обуке Луксембуршке агенције за сигурност ваздушног саобраћаја под покровитељством Министарства спољних послова Републике Луксембург (упућено је 10 запослених на 5 бесплатних курсева),
- У оквиру програма бесплатне обуке Swedavia – техничка помоћ Републици Србији у примени ЕСАА споразума организован је курс Cartografic Safety Oversight Training у Директорату који је похађало осморо запослених из Директората.
- У оквиру програма бесплатне обуке Swedavia- први семинар о законодавству ЕУ у области ваздухопловства, са посебим освртом на аеродроме

⁴²По важећем уговору са Беотелнет-ом, ДЦВ је плаћао 32.000 динара месечно (+ПДВ) за услугу коју није користио од момента пресељења у децембру 2009. године. Извршен је повраћај новца за децембар и јануар.

⁴³ Одлука о покретању поступка јавне набавке бр. 4/0-08-0011/2010-0001 од 20. априла 2010. године

⁴⁴ IГБ на *IBM* систему за складиштење података (*Storage*) чија се резервна копија аутоматски чува у систему за архивирање (*Tape Library*).

- У организацији Air Eurosafe- техничка помоћ у примени ЕСАА споразума за земље западног Балкана упућено је петоро запослених на три бесплатна курса,
- У организацији Сингапурске ваздухопловне академије у оквиру ICAO Singapore Developing Countries Training Programme упућено је троје запослених на бесплатне курсеве
- ЕСАС-ЈАА ТО – European Civil Aviation Conference/Joint Aviation Authorities Training Organization- У оквиру ЕСАС Integration Programme ДСВ РС је добио 17 слободних места за похађање бесплатних курсева у организацији ЈАА тренинг центра. Упућено је четворо запослених на три курса обуке.
- Учешће на ЕСАС курсу „National Covert Test Programme“ у Паризу;
- Семинар о законодавству ЕУ у области ваздухопловства са посебним освртом на аеродроме;
- Семинар са стручњацима из холандског Инспектората за транспорт опасних материја у циљу упоредне анализе прописа о превозу опасног терета;
- Међународно ваздухопловно право-концепти и примене (Сингапурска ваздухопловна академија, Сингапур);
- Менаџмент у цивилном ваздухопловству (Сингапурска ваздухопловна академија, Сингапур);
- Курс „Аеродромска економска регулатива“ (Скопље).
- Курс „Основна обука за оператере контра диверзионе контроле“, (аеродром „Никола Тесла“ Београд);
- Семинар за инструкторе/администраторе OTS софтверског система-Operator Training System (у организацији LFV);
- Семинар „Управљање аеродромском безбедношћу“ (у организацији амбасаде САД);
- Семинар „Screener Certification Process“ (у организацији LFV);
- Семинар „Aviation Security Quality Control“ (у организацији LFV);
- Студијско путовање у вези организације система обезбеђивања у ваздухопловству (Security Study Visit) у Пољску (Варшава) - део пројекта “Техничка помоћ у реализацији Споразума о заједничком европском ваздушном простору у Републици Србији” у организацији LFV;
- Курс "Exchanging information for Airports, Ground Handling and ANS providers"
- Студијско путовање у Данску и Шведску у посету ваздухопловним властима и пружаоцима услуга у организацији ISIS пројекта.
- Организован је курс Basic Auditing Techniques у Директорату у коме је учествовало 25 запослених из ДСВ-а.
- Обука за употребу *ECCAIRS* базе података о догађајима
- Практичне финансије – анализа и интерпретација финансијских извештаја по европској лиценци пословних компетенција (European Business Competence* Licence-EBC*L)
- Семинар о јавним набавкама
- Обука о алату за стартешко-пословно планирање

- Accident and Incident Investigation, октобар 2010, Штокхолм, Шведска
- Освежење знања из FCL 1 и FCL 2
- Курс Part 66/147
- „Safety Management System- SMS“
- Aviation Medicine Advanced Course, Немачка
- Међународни циклус курсева Masterclass из катаракте, рефрактивне хирургије и хирургије предњег сегмента ока, који држи очна болница Laser Focus из Београда
- Годишња обука освежења знања за истражитеље удеса и озбиљних незгода, ДСВ, 18 полазника са листе стручњака
- Курс из области трагања и спасавања у организацији Краљевине Данске-данског ратног ваздухопловства на тему Основна обука координатора акције трагања и спасавања – учествовало 8 запослених из Директората
- Интерни курс освежења знања из области трагања и спасавања у просторијама ВСКС који су похађали сви запослени у служби трагања и спасавања
- Интерни курс у Директорату на тему Анализа ризика
- Основна и специјалистичка обука за ваздухопловне инспекторе у Одељењу саобраћајне делатности.
- У току је реализација програма интерактивне „in house“ обуке за све запослене у Директорату на тему Тимског рада и Вештине комуникације. Наставак обуке следи у 2011. години.

Током 2010. године посредством Одељења за кадровске послове и људске ресурсе упућено је 109 запослених у Директорату на 30 курсева од којих је 15 било бесплатно док је на нивоу Директората послато 90 пријава за учешће запослених на обуке које су и реализоване.

Број:
У Београду, 2011. године

ДИРЕКТОР

Небојша Старчевић